

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L6@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet Stärkt insyn i politiska processer (SOU 2025:52)

(Ju2025/01117)

Revisorsinspektionen lämnar, utifrån de intressen myndigheten har att beakta, följande kommentarer och synpunkter på betänkandet.

Vissa ändringar i insynslagen

Utredningen föreslår bl.a. att lagen (2018:90) om insyn i finansiering av politiska partier ändras på så sätt att redovisningsskyldigheten enligt lagen utökas till att, utöver intäkter, även omfatta kostnader, tillgångar och skulder (avsnitt 10.6). Även kravet på granskning av redovisningen utökas (avsnitt 10.7). Det förslaget innebär att även ideella föreningar inom partier och sidoorganisationer till partier som inte är skyldiga att anlita en revisor, enligt stadgarna eller lag, ska vara skyldiga att utse en särskild granskare att granska deras redovisning enligt insynslagen. Den särskilda granskaren kan, men behöver inte vara, auktoriserad eller godkänd revisor.

Revisorsinspektionen har inga synpunkter på förslagen i den del som avser utökad redovisningsskyldighet men noterar att de medför att granskningsområdet ökar i omfattning i de fall där granskning tidigare har avsett enbart intäktsredovisningen. Förslagen innebär också en viss utökning av den krets som omfattas av kravet på granskning.

Revisorsinspektionen har noterat att det på tillsynsmyndighetens (Kammarkollegiet) webbplats finns en mall för revisorsyttrande som bygger på standarden ISRS 4400 (uppdrag att utföra granskning enligt särskild överenskommelse). De nu föreslagna

ändringarna innebär att granskningsåtgärderna enligt denna mall behöver utökas. När så har skett bör den kunna användas och utgöra ett fungerande verktyg i de fall granskningen utförs av auktoriserade eller godkända revisorer. Revisorsinspektionen saknar närmare kännedom om den granskning inom detta område som utförs av andra än auktoriserade och godkända revisorer men vill ändå framhålla att det, för att den ska uppfylla sitt syfte, är viktigt att berörda parter samverkar och arbetar för att sådan granskning ska kunna genomföras och avrapporteras med godtagbar kvalitet även av andra än yrkesrevisorer.

Insyn och samtycke för medlem vid arbetsmarknadsorganisations bidrag till parti

Utredningen har enligt sina tilläggsdirektiv redovisat en författningsreglering som ska säkerställa att en arbetstagare eller arbetsgivare som är medlem i en organisation på arbetsmarknaden inte mot sin vilja ska behöva acceptera att organisationen lämnar bidrag till partier och kandidater som utgår som en del av dennes medlemsavgift (avsnitt 12.6). Modellen skulle innebära att medlemmen ges en rätt att avge en förklaring om att dennes medlemsavgift inte får användas för sådana bidrag. Förklaringen ska gälla tills vidare och ska när som helst kunna återkallas.

Sådana förklaringar och återkallelser ska ställas till och behandlas av en auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag, som i så fall ska utse en auktoriserad revisor som huvudansvarig för uppdraget. Revisorn ska få lämna närmare anvisningar om sättet för avgivande av förklaringar eller återkallelser. Därefter åligger det revisorn att årligen samt på begäran av organisationen lämna uppgift till organisationen om hur många medlemmar som har avgett en förklaring av det aktuella slaget. För detta ändamål får revisorn föra ett register över dessa medlemmar. Revisorn ska vara personuppgifts-ansvarig för den behandling av personuppgifter som föranleds av uppdraget. Utredningen har haft kontakt med branschorganisationen FAR som har uppgett att de preliminärt bedömer att revisorns uppdrag skulle utgöra sådan verksamhet som har ett naturligt samband med revisionsverksamhet i den mening som följer av bestämmelserna i revisorslagen (2001:883).

Utredningens utgångspunkt är att de organisationer som berörs av regleringen (dvs. organisationer på förbunds nivå) normalt sett redan har en auktoriserad revisor eller ett registrerat revisionsbolag som utför sedvanlig revision och uttalar att det i sådana fall kan vara lämpligt att ge det nu aktuella uppdraget till samma revisor. Det anges även att det inte bör finnas något som hindrar att organisationen anlitar en annan revisor för att utföra uppdraget. Om en organisation inte redan har valt en auktoriserad revisor eller ett

registrerat revisionsbolag kommer den nya regleringen att medföra en skyldighet att utse en sådan revisor för att utföra uppgifterna.

Revisorsinspektionen vill peka på följande.

För det första kan det ifrågasättas om det utifrån ett övergripande oberoendeperspektiv är lämpligt att den som är vald revisor i organisationen och utför den sedvanliga revisionen ska anförtros uppgifter som utgör en del av den berörda organisationens förvaltning och administration.

För det andra kan det diskuteras om verksamhet bestående i att ta emot och behandla förklaringar och återkallelser från organisationernas medlemmar, ge anvisningar om hur detta ska ske, föra register och att rapportera till organisationen ska anses utgöra verksamhet med naturligt samband med revisionsverksamhet eller om det skulle vara fråga om s.k. sidoverksamhet. Som utredningen själv har pekat på får revisionsföretag inte bedriva sidoverksamhet och enskilda revisorer får inte heller utöva sådan verksamhet om utövandet är av sådan art eller omfattning att det kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet, eller på annat sätt oförenligt med den ställning som följer av behörigheten att utföra lagstadgad revision (se 10 och 25 §§ revisorslagen). Det nu framförda tar inte enbart sikte på de fall där det tillkommande uppdraget skulle utföras av organisationens redan valda revisor utan gäller generellt.

Att genom lagstiftning ålägga revisorer uppgifter som dels kan uppfattas stå i konflikt med de grundläggande oberoendekrav som i övrigt gäller, dels skulle kunna bedömas som sådan verksamhet som enligt nu gällande reglering överhuvudtaget inte får utövas i revisionsföretag inger från ett övergripande principiellt plan betänkligheter. Revisorsinspektionen anser därför att det vore bättre att lägga de nu aktuella uppgifterna på någon annan aktör.

När det gäller den lagtext som presenterats noterar Revisorsinspektionen att det i 3 § sägs att en förklaring eller återkallelse ska ställas till ”organisationens revisor”. Eftersom det av 4 § och kommentaren till denna framgår att en organisation kan anlita en annan revisor för uppdraget än den valda revisor som utför den sedvanliga revisionen finns det eventuellt anledning att se över formuleringen i 3 §. Med organisationens revisor torde normalt avses den som innehar revisionsuppdraget. I vart fall teoretiskt skulle den i 3 § valda ordalydelsen kunna leda till att medlemmar vänder sig till fel revisor.

Om revisorer, trots utredningens inställning i grundfrågan, ändå skulle åläggas att utföra de aktuella uppgifterna framstår det som naturligt att även godkända revisorer skulle kunna komma i fråga.

Beslut om detta yttrande har fattats av tf. myndighetschefen Anders Ahlgren i närvaro av chefsrevisorn Anna-Karin Brusk Rönnqvist samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson som har föredragit ärendet.

Anders Ahlgren

Fredrik Bengtsson